کوردایەتیی! ... جیهاد موحەمەد

کوردایەتی، ئەو چەمکە سەقەت و ناوەرۆک پوچەیە، کە عەقڵی مرۆڤەکانی کوردی خستەتە داوی خۆیەوە، چەمکێکە لە چەمکە ناسیۆنالستییە ڕەگەزپەرست و نەژادپەرستییەکانی تورکچێتیی و عەرەبچێتیی و فارسچێتییەوە هاتەتە ئاراوە. ئەم چەمکە بووە بە عەقیدەتێک، کە: (لە پێناوی ئازادی و سەرفرازی و مافی نەتەوەی گەلی کوردا بەکارهاتووە و بەکاردەهێنرێت، بۆ ئەوە هاتەتە کایەیی سیاسییەوە، کە گەلی کورد ئەبێت خەبات و تێکۆشان بکات بۆ رزگاربوونی لە چەوساندنەوە نەتەوەییەکەی، زیاتر لەوەوە سەرچاوەی گرتووە، کە چۆن دەبێت گەلی کورد، کەگەلێکی دێرینی ناوچەکەیە و مێژووی خۆی هەیە، زمان و کولتووری تایبەت بە خۆی هەیە، جوگرافیاییەکی سیاسیی داگیرکراوی خۆی هەیە، کەچی لە لایەن شۆفێنیزمی عەرەبیی و تورکیی و فارسییەوە دەچەوسێنرێتەوە و زمانی لێ زەوت دەکرێ و کولتوور و ژیانی تایبەتی خۆی لێ زەوت دەکرێ و ڕێگەی پێ نادرێت وڵات و دەوڵەتی سەربەخۆی خۆی هەبێت و وەک گەلانی عەرەب و فارس و تورک (شکۆمەن)دانە بژی!). کەچی هەر خودی ئەم چەمکەیە، بووە بە کێشەیەکی گەورە لەبەردەم نەکرانەوەی عەقڵی کورد و خۆ دەربازکردن لەو عەقیدەتەی، کە هەموو گەلانی ناوچەکە بە گەلی کوردیشەوە دەناڵێنن بە دەستیەوە.

پێش هەموو شت ئەگەر وردبینەوە، لە گەلانی ناوچەکەو، لەو گەلانەی، کە بە حسابی کوردایەتی (شکۆمەند و بەڕێزن، رزگاریان بووە لە چەوساندنەوەی نەتەوەیی)، لە راستیدا ئەگەر بە جۆرێکیش لە جۆرەکان رزگاریان بووبێت لە چەوساندنەوەی نەتەوەیی، ئەوە لە چەندین ڕەهەندی ترەوە دەچەوسێنرێنەوە، وەک لە بابەتی-مێژووی ون و پێ لە کێشەمان لە کوێوە سەرچاوەی گرتووە -خستمە روو، کە گەلی کورد پێویستە لە هەموو ڕەهەندەکانی ژیانییەوە وەک خود، ڕەگەز، نەتەوە، چین و ئیکۆلۆژی رزگاری بێت و نەچەوسێنرێتەوە، بە هەمان شێوە ئەمەش بە هەموو گەلانی تر راست و دروست و مافی ڕەوای خۆیانە، بۆیە لەم روانگەیەوە، تێبینی دەکەین، گەلانی ناوچەکە لەم روانەوە نە رزگاریان بووە، نە شکۆمەندن و نە ڕێزدارن و نە ژیانێکی شایستەیان وەک تاک و وەک کۆمەڵ و میللەت هەیە، هەموویان چەوساوەی دەستی چەوسێنەرێکن، کە پێی دەوترێت(حکومڕانانی ناسیۆنالستیی، یان حکومڕانانی دینیی).

گەلی کوردیش لە ناوچەکەدا، لە سەرجەمی ئەم ڕەهەندانەوە

چەوساوەیە، بە واتای خودی مرۆڤی کورد وەک تاک، بە واتای رەگەزیی، نەتەوەیی، چینایەتی و ئیکۆلۆژیی. ئەم هەموو چەوساندنەوەیە لەسەر گەلی کورد بووە بە ئۆبجێکتیڤێکی بەهێز و ئاشکرا و ڕوون، مەسەلە سۆبجێکتیڤەکەشی کەمێک کەس یان حیزب ویستوویانە ئەم مەسەلە ئۆبجێکتیڤیە بقۆزنەوە و بە ناوی شۆڕش و بزووتنەوەی رزگاریخوازی گەلی کوردەوە، ئەوە سەد ساڵە زیاترە خەڵکی رەشوڕووتی کوردیان کردووە بە سوتەمەنی ئەم بڕوا و ئایدۆلۆژیەی خۆیان. تا ئێرە ئاساییە، ئەوەی، کە ئاسایی نییە و لە ژێر تێبینی و رەخنەی ئێمەومانادایە، ئەوەیە، کە سۆبجێکتیڤەکان لە ئاستی ئۆبجێکتیڤە چەوسێنەرەکەدا نیە، زۆربەی شۆرشەکان کەسانێکی ئاغا و دەرەبەگ و شێخ و مەلا و یان چەند حیزبێک، کە بە هەمان شێوە، بیر و هزریان لە خولگەی دەرەبەگایەتی و بۆرژوا دواکەوتووەکەی ناوچەکەدا گیری خواردوە و، هەرگیز نەیتوانیوە ئەم عەقڵیەت و مێنتالێتە تێپەڕێنێن، بۆیە بە هیچ جۆرێک گەلی کورد بەم جۆرە و بەم میکانیزمە نەیتوانیوە و ناتاونێت بگات بە مافە ڕەواکانی خۆی و رزگاری نابێت لە دەست چەوساندنەوە. ئەو هەموو شەڕەی، کە بە گەلی کورد کراوە، جگە لە درێژەپێدەری ناسیۆنالستییە چەوسێنەرەکە، یان شۆڤێنەتی دینیی و ناسیۆنالستیی زیاتر شتێکی تری بەرهەم نەهێناوە.

ئەگەر وردبینەوە لەو هەموو قەیرانە مرۆڤیی و فەرهەنگیی و زمانەوانیی و ئابووریی و داراییەی، کە ٢٧ساڵە حوکمڕانانی خودی گەلی کورد لە کوردستانی باشوردا سەپاندویانە بەسەر گەل و کۆمەڵگەی کوردی باشوردا، خۆ ئەمە، نە خواست و ئارەزوویان بووە، نە حەزیان پێکردووە، ئەوەی، کە ئەمەی پێ دروستکردوون، مێنتالێتە دەرەبەگایەتیی و بۆرژوازیە دواکەوتووەکەیان بووە، کە نەیاتوانیوە و ناتوانن خۆیانی لێ رزگار بکەن. لەسەر دەمی (شۆرش)ەکانیانەوە هەمان کار و کردەوەیان کردووە لەگەڵ هەموو پێشمەرگە و ئەو خەڵکە ستەمدیدەیەی، کە سوتەمەنی بوون بۆیان و خۆشیان ویستوون و ئەم هێزانەیان پەرستووە وەک هێزگەلێکی رزگاریبەخش و بوێر و ئازا حسابیان بۆ کردوون، بەڵام چونکە ئەم هێزانە نەیانتوانیوە خۆیان رزگار بکەن لە فەرهەنگی حوکمڕانانی ناوچەکە، کە بنەمای سەرەکی چەوساندنەوەی گەلی کوردبوون، بۆیە جیاوازییەکی ئەوتۆ نابینین لە نێوان حوکڕانانی کوردستان و حوکمڕانانی شیعەگەراییە شۆڤێنیەکەی عێراقدا. بەم پەروەردە و فەرهەنگە دواکەوتووەوە، هەتا هەتایە هەموو گەلانی ناوچەکە و گەلی کوردیش دەبێت بناڵێنێن لە ژێر چەوساندنەوە و کۆیلە بووندا.

جیهاد موحەمەد/ کوردستان
٢٧/٤/٢٠١٨